

Fricsay Ferenc

1914-1963

világhírű karmester

*Centenáriumi Rendezvények, Szeged
2014*

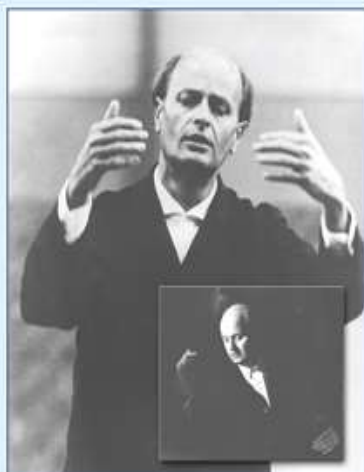
Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata,
a Szegedi Szimfonikus Zenekar,
a Szegedi Nemzeti Színház,
a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár,
a Szegedi Tudományegyetem Zeneművészeti Kara,
a Szeged Városi Fricsay Ferenc Fúvószenekar

tisztelettel meghívja Önt, kedves családját,
barátait és ismerőseit

FRICSAY FERENC
karmester

születésének **100.** évfordulója
alkalmából megrendezésre kerülő

Szeged városi rendezvényekre.

Szeged világhírű zeneművésze

A szegedi zenei élet gazdagsága és elismerten magas színvonalára ellenére nem büszkélkedhet sok olyan egyéniséggel, akiről egyértelműen állítható, hogy nevét az egész világon ismerik. Közülük a legkiemelkedőbb, akinek lemezei megtalálhatók a komolyzene polcain a világ bármely pontján, Fricsay Ferenc. Születésének centenáriumát ünnepli a világ – és ünnepli Szeged.

Fricsay – bár nagy sikereit kétségkívül külföldön, elsősorban Ausztriában, Németországban és Svájcban betöltött vezető pozíciói idején érte el – kétségkívül magyar zeneművész. Bár felmenői az Osztrák-Magyar Monarchia különböző területén éltek, nem magyar ajkúak voltak, édesapja a Magyar Honvédség főkarmestereként már egyértelműen hazájának vallotta országunkat. Zeneszerzőnek készülő fiát a budapesti Zeneakadémia irányította; a magyar zene iránti elkötelezettségét meghatározta, hogy mestere Kodály Zoltán lett.

Annak ellenére, hogy diplomáját már húszesztendősen megszerezte, Fricsay pályája fájdalmasan korai halála miatt igen rövid volt, még három évtizedet sem ölelt fel, ennek első felét töltötte Magyarországon. Hazai működésének túlnyomó részét Szegeden töltötte, életének színterei és az általa betöltött pozíciók közül is leghosszabb az az időszak, ami az alföldi városhoz kötődik. Ráadásul az 1934 és 1944 között itt töltött évtized jelentette számára a tehetségének kibontakozását. A Hunyadi János Honvéd Gyalogezred zenekarának vezető karmesteri posztját nyerte el, de rövidesen meghatározóvá vált a szegedi zenei élet minden területén: operákat dirigált a Városi Színházban (a mai Szegedi Nemzeti Színházban), meghívták a Szegedi Filharmonikus Egyesült zenekara (a mai Szegedi Szimfonikus Zenekar) élére, nyaranta komponált és dirigált a Szegedi Szabadtéri Játékok számára. 1944-ben, a német megszállás napján minden szegedi megbízatásáról lemondott, a háború végéig Budapesten rejtőzködött. A háború végeztével Budapesten rangos feladatokat kapott az Operaház és a Székesfevárosi Zenekar (a mai Nemzeti Filharmonikus Zenekar) karmesteri dobogóján, de az akkori viszonyok nem tették lehetővé, hogy pályája itthon íveljen a tehetségének megfelelő magasságokba, ezért néhány év után külföldre távozott.

A legjelentősebb zenei pozíciókban Bartók és Kodály műveinek értő tolmácsolója, haláláig a magyar zene elhivatott terjesztője volt. Fricsay Ferencet magyar karmesterként tartja számon a nagyvilág. Szeged méltán büszke lehet rá, hogy a zseniális karmester pályájának leghosszabb, minden bizonnyal meghatározó szakaszát városunkban töltötte. Áldásos működésének eredményein fejlődött Szeged zenekultúrája, munkásságának emlékéért nagy tisztelettel ápolja a zenésztársadalom és a közönség.

Dr. Botka László
polgármester

Polner Zoltán: Két szonett Fricsay Ferenc emlékére

1.

Mikor a város utcáin vonulnak,
oly szívderítők mind a hangszerek.
Ha földézem néha még a múltat,
emlékszem rájuk, mint bábész gyerek.

Apám aranyló fénycsodákon lépked:
megvillannak a kürtök, trombiták.
Azóta engem csak a zene éltet,
azóta egyre fogva tart a vágy,
hogy emberként, vagy olykor Isten módján,
kezem alatt, mint gyöngyfűzér borostyán
zene ragyogjon, ujjongjon a szív.

Hogy egész testi valómmal érezzem,
hogyan nem én, hanem ő vezényel engem,
s a mindenség varázsa közelít.

2.

Nevének hallatára, mint fölszentelt
templom fölött ragyogni kezd az ég.
Himnuszkiént hallom üzeni a tengert:
Csak a zene a végső menedék.

A zene a lét virágvasárnapja:
megváltás, öröm, oltár, áhitat.
Ha vezényel a napfény beragyogja
a szülőfölddel ölelt tájakat.

A gyermekzseni Mozart volt kedvence,
ki tündéri álmokkal szeretkezve
a holdfényt lapozta, míg komponált.

De Bartókért is révülten rajongott,
ki rábízta az ősi dallamsorsot,
s a jelen idővel áldott hazát.

FRICSAY FERENC

Programok, tiszteletadások a 100. születésnap alkalmából

Zenés Forgotag Fricsay Ferenc emlékére
2014. június 22. (vasárnap) Dugonics tér

Napközben a Makói Magánzeneiskola Koncert-
fúvószenekara és a Szegedi Szimfonikus Zenekar kamara-
együttesei térzenét adnak a Dugonics téren

Este a Szegedi Szimfonikus Zenekar
szabadtéri hangversenye; műsoron többek között
Fricsay Ferenc Rondó c. zenekari darabja hangzik el
vezényel Gyüdi Sándor és Balogh Sándor

A peregrinus, aki a zene nagykövete lett
Emlékezés Fricsay Ferenc karmesterre, zeneszerzőre
című kiállítás megnyitója

2014. július 24. (csütörtök) 17 óra
Helyszín: Somogyi-könyvtár, 1. emelet

Köszöntőt mond: Lukácsházi Győző,
a Szegedi Szimfonikus Zenekar igazgatója
A kiállítást megnyitja: Gyüdi Sándor,
a Szegedi Nemzeti Színház főigazgatója

A megnyitón közreműködik
a Fricsay Ferenc Városi Fúvószenekar Kamaraegyüttese
(Marjanucz Lilla, Marjanucz Katalin, Marjanucz Zita,
Hegedűs Dániel, Szikula Gergő)
A kiállítás része a Fricsay Ferenc Városi Fúvószenekar
életéből összeállított fotókiállítás

Kurátor: Bori Katalin

A kiállításához a személyes tárgyakat a Fricsay család biztosította.

Fricsay szülei

Fricsay családjával

Fricsay a városháza előtt vezényel 1937.

Ünnepi hangverseny

Fricsay Ferenc születésének 100. évfordulója alkalmából.

2014. augusztus 9. (szombat) 18 óra

Helyszín: SZTE ZMK, Fricsay terem

Közreműködik a Fricsay Ferenc Városi Fúvószenekar

Műsor:

Fricsay Richárd: Magyar vér induló

Gustav Holst: First Suite in Eb

Fricsay Ferenc: Rondo

Alfred Reed: A little concert suite (részletek)

Hans van der Heide: Fandango Fantasy

Hidas Frigyes: Szvit fúvószenekarra

Vezényelnek a Fricsay Ferenc Városi Fúvószenekar
volt és jelenlegi karmesterei:

Szépál Szilveszter, Blumenschein Gábor,

Soós Péter, Gyimóthi Zoltán

A hangverseny után

Dugonics tér - Kárász utca - Széchenyi tér -

Horváth Mihály utca - Dózsa utca

útvonalon menetzenét játszik és érkezik

a Fricsay Ferenc Emléktáblához a koszorúzó menet.

A Fricsay család és Szeged város vendéglátói koszorúznak 2004.

menetzene a Kárász utcán

koszortítások a Kazinczy utcai táblánál 2014.

**VII. Szegedi Fúvószenekari Fesztivál
Tisztelgés a névadó előtt**

2014. augusztus 10. (vasárnap) 16.30 óra

Vonuló és térzene
Széchenyi térről menetzene,
a Klauzál téren közös térzene
és alaki bemutató

17 órától
Ülőkoncertek

Fellépnek:

Magyar Honvédség 5. Bocskai István Lövészdandár

Hódmezővásárhelyi Helyőrségi Zenekar

Karmester: Kovács István őrnagy

Makói Magán Zeneiskola Koncert-Fúvószenekara

Karmester: Csikota József

Szegedi Fricsay Ferenc Városi Fúvószenekar

Karmester: Gyimóthi Zoltán

térezene

**Szeged-Tarjánvárosi Szt. Gellért Templom kapuján
Fricsay Ferenc karmester
emlékplakett avatója**

2014. szeptember 28. (vasárnap) 17 óra

Avatóbeszédet, laudációt mond:
Gyüdi Sándor, Liszt-díjas karmester,
a Szegedi Nemzeti Színház főigazgatója

Közreműködik: a Szeged PAVANE Táncegyüttes

A plakett alkotója: Tóth Sándor,
Munkácsy-díjas szobrászművész

1941 Dugonics téri hangverseny

**Zászlóátadó Ünnepség
Szeged Városa zászlót adományoz
a Városi Fricsay Ferenc Fúvószenekarnak**

2014. október 23. (csütörtök) 10 óra
Helyszín: Szeged Megyei Város Díszterme
(Szeged, Széchenyi tér 10.)

Köszöntőt mond:
Dr. Solymos László,
Szeged Megyei Jogú Város alpolgármestere

A zászlóra szalagot köt:
Dobay-Fricsay Márta, Fricsay Ferenc leánya

Közreműködik:
Fekete Gizi, Jászay Mari-díjas színművész,
valamint a Fricsay Ferenc Fúvószenekar

Hangverseny

2014. október 23. (csütörtök) 19 óra
Helyszín: Szegedi Dóm

Fricsay Ferenc C-dúr mise

Közreműködik:

Somogyvári Tímea Zita (szoprán)
Laczák Boglárka (mezzoszoprán)
Szerekován János (tenor)
Altörjay Tamás (basszus)

a Szegedi Szimfonikus Zenekar
és a Vaszy Viktor Kórus
Vezényel: Gyüdi Sándor, Liszt-díjas karmester

Fricsay Ferenc táncosokkal a Szegedi Szabadtéri Játékokon 1934.

Filmvetítés és emlékező előadások

2014. október 24. (péntek) 15 óra
Helyszín: Városháza, Házasságkötő terem
(Szeged, Széchenyi tér 10.)

Személyes emlékek Fricsay Ferencről
előadó: prof. Gábor Miklós

Fricsay Ferenc a zenekari próbán
előadó: prof. Robert Christian Bachmann

filmvetítés

Katonazenekarok a két világháború közti magyarországon
előadó: Kovács István

Emlékek apámról
előadó: Dobay Fricsay Márta

Fricsay Ferenc jelentősége a szegedi zenei életben
előadó: Gyüdi Sándor

*Dobay-Fricsay Márta,
Gyüdi Sándor és Ferenc von Szita-Fricsay, 2004.*

katonazenekar 1935.

Emléktábla avató és kiállítás megnyitó

2014. október 24. (péntek) 18 óra
Helyszín: Szegedi Nemzeti Színház előcsarnoka

(A Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtárban
rendezett emlékkiállítás átkerül
a Szegedi Nemzeti Színházba)

Avatóbeszédet mond: Gyüdi Sándor
Közreműködik: Fricsay Ferenc Fúvószenekar

Fricsay Ferenc emlékhangverseny

A pályájának első évtizedében Szegeden munkálkodó,
világhírű karmester születésének centenáriuma alkalmából

2014. október 24. (péntek) 19 óra
Helyszín: Szegedi Nemzeti Színház

Polner Zoltán: Két szonett Fricsay Ferenc emlékére
előadja: Fekete Gizi
Jászay Mari-díjas színművész

Fricsay Ferenc: Drámai nyitány
W. A. Mozart: C-dúr „Jupiter” szimfónia, K.551
Bartók Béla: Táncszvit
Kodály Zoltán: Fölszállott a páva - variációk magyar népdalra
előadja a Szegedi Szimfonikus Zenekar
vezényel: Gyüdi Sándor

Adventi hangverseny a Fricsay évforduló tiszteletére

2014. december 13., szombat 18 óra

Helyszín: Szent-Györgyi Albert Agóra

Műsor: Fricsay Richárd: Magyar vér induló

Hidas Frigyes: Festive Music

Gustav Holst: First Suite in Eb

Fricsay Ferenc: Rondo

Gilyás László: Széki muzsika

Hans van der Heide: Fandango Fantasy

vezényel: Gyimóthi Zoltán

A koncerten közreműködik

az Amadeus Klarinétegyüttes

művészeti vezető: Balázs György

Kodály Zoltán: „A szellemi tanítványom”

(Fricsay Ferenc emlékkönyvéből)

Fricsay élete végéig az én szellemi tanítványomnak tartotta magát. Kapcsolatunk mindig szebb és jobb lett, az Ő karmesteri tevékenysége alatt.

Megcsodáltuk milyen kitartással épített egy nem várt zenekari kultúrát fel egy vidéki városban, mint Szeged.”

Simándy Józseffel Németországban 1962.

**A Szegedi Filharmonikus Egyesület Emlékkönyvében
működésük 20 esztendejéről, a 200 hangversenyéről,
Fricsay Ferencről és a zenekarról
1940-ben így írt Dr. Dunszt Kálmán, az egyesület titkára.**

„Amint e krónikákból látható tehát, a szegedi filharmónia munkássága valóban felöleli úgyszólván az egész szimfónikus irodalmat Bachtól egész Strauss Richardig és a modern franciáig. A fővárosi két vezető nagy szimfónikus zenekart kivéve, hiába keressük bárhol a többi magyar zenekarok műsorán ezt a széles skálájú zenekari munkásságot, a bemutatott művek változatos sokféleségével és a kitűnő szólisták s hírneves vendégkarmesterek közreműködésével.”

„Mindez pedig annak a fáradságot nem ismerő lelkes foglalkozásnak és igen alapos oktató és folyton csiszoló munkának az eredménye, amellyel Fricsay Ferenc karnagy a zenekar technikai készségét állandóan javítja és fejleszti. Csakis ezzel a folytonos zenei nevelőmunkával párosult kiváló karmesteri készséggel volt elérhető az az állandóan emelkedő művészi színvonal, amelyet hangversenyről hangversenyre örömmel állapít meg az utóbbi évek folyamán a kritika is. Ugyancsak az ő működéséhez fűződik a szegedi filharmóniának a szabadtéri játékokon való egyre nagyobb szerephez juttatása is. Az az ambiciózus és nagyobb stílusra törekvő művészi vonalvezetés, amelyet Fricsay nemcsak kitűnő karmesteri munkájával, a zenekarnak egyre nagyobb igényű művek művészi eljátszásához való hozzánevelésével és a műsorok választékos összeállításával, hanem a kitűnő tehetségű fiatal magyar művészek mellett világhírű magyar mesterek és kiváló dirigensek szerepeltetésével is a szegedi hangversenyélet további fejlesztésének élén útjelzőül mutat, végeredményben azt a nemes célt kívánja elérni, hogy a szegedi szimfónikus kultúrát kiragadja lokális kereteiből és annak az ország második városához minden tekintetben méltó rangot adjon. A közönség úgy látszik megérti és méltányolja ezt a nemes törekvést, amit bizonyít az is, hogy az utóbbi években a tagok száma és a hangversenyek látogatottsága öröndetesen emelkedő irányzatot tüntet föl.”

„Ez a gyönyörű eredmény azonban köszönhető a zenekar lelkes kitűnő tagjainak is, akik valóban példás buzgósággal szentelik magukat a próbák és betanulások fáradságainak és teljes megértéssel fogadják ezt a sok türelmet igénylő cizelláló munkát. Csak azt kívánjuk, hogy az érdemes muzikusok és fáradhatatlan ambíciójú kitűnő karmesterük közös lelkes törekvése még sok ilyen szép eredményt teremthesen, mint e krónikába fűzött 200 hangverseny gyönyörű láncolata. Egyesületünk igaz öröme és a magyar zenekultúra nagyobb dicsősége!”

20. és 200. hangverseny. Ez a kötetben a 2. hangverseny

A SZEGEDI FILHARMONIKUS EGYESÜLET
a m. kir. „Hátradi János” honoráldíjasról az-
kardból, az Országos Magyar Zenekartestület 1929-
beli értekezletéből és az utóbbiakból alakult orsz.-
kardnak

**MÁSODIK BEJELLETI – JUBILEUMI –
DISZHANGVERSENYE**

FRICSAY FERENC igazgatói karnagy vezetésén alatt,
karnagyoknál: Dr. DOHNANYI FERENC, a m. kir. Zeneakadé-
miánál: Farkas László igazgatóval

1940. február 9-án, vasárnap este 8 órákor a Városi Színházban

MŰSOR:

1. BEETHOVEN: III. (Eszaki) szimfónia
Közvetlen
Közvetlen
Közvetlen

SZCNET

2. DOHNANYI: Válogatás egy prerinálka felett. Zong-
na és zenekar. Zongoránál dr. Dalmányi Ferenc

3. KODALY: Gallusai terek. (Szopán és zene)

4. LISZT F.: Les Preludes, szimfonikus költemény

Kapcsolódó rendezvények

2014. október 26–30. Budapest: „Fricsay 100” Minifesztivál

26-án Szentmise a Szent István-bazilikában; elhangzik Fricsay Ferenc C-dúr miséje; közreműködik Kriszta Kinga (szoprán), Megyesi Schwartz Lúcia (mezzoszoprán), Balczó Péter (tenor), Pallerdi András (basszus), az Operaház kórusa és zenekara, vezényel Medveczky Ádám

27-én Donizetti Lucia di Lammermoor c. operájának ünnepi előadása Fricsay Ferenc emlékére az Erkel Színházban, Edita Gruberovával a címszerepben

28-án Nyílt titok címmel Fricsayemlék-kiállítás nyílik az Állami Operaház vörös szalonjában; rendezője Karczag Márton

29-én Fricsay Ferenc centenáriumi emlékkönyv premierje az Állami Operaház Székely Bertalan termében, Ókovács Szilveszter főigazgatóval

30-án A Marta Dobay-Fricsay ajándékaként az Állami Operaház főlépcsőházába kerülő Fricsay-mellszobor leleplezése

2014. november 19. Berlin

Emlékkoncert Berliner Philharmonie hangversenytermében, Tugan Sokhiev főzeneigazgató vezényletével (Dukas-, Mozart-, Stravinsky-művek)

Fricsay Emlékbizottság:

Dr. Solymos László, Száz Krisztina, Gyüdi Sándor,
Kerek Attila, Lukácsházi Győző, Gyimóthi Zoltán,
Bori Katalin

fényképek: Fricsay család, Iványi Aurél, Somogyi-könyvtár,
Kószó Jenő, Roboz István
felelős kiadó: Kardos János
Szerkesztette: Kerek Attila és Száz Krisztina

